

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2189/2020
08.10.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић, др Илије Зиндовића, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., ул. ..., чији је пуномоћник Миодраг Стевић, адвокат из ..., ул. ... број ..., против тужене Републике Србије - Министарство унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, ул. Немањина број 26, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4459/18 од 12.12.2019. године, у седници одржаној 08.10.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4459/18 од 12.12.2019. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4459/18 од 12.12.2019. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 2955/18 од 05.11.2018. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2955/18 од 05.11.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете за изосталу зараду и новчану накнаду од 01.06.2013. године до 23.05.2016. године, исплати укупан износ од 1.956.435,57 динара и то по основу неисплаћене зараде износ од 1.586.435,57 динара, са законском затезном каматом почев од доспећа сваке појединачне накнаде зараде па до исплате и то на износ у вредностима и датумом као у садржају тог става изреке, до исплате, као и по основу новчане накнаде износ од 370.000,00 динара са законском затезном каматом почев од доспећа сваке појединачне накнаде зараде, па до исплате и то на износе од по 10.000,00 динара и о датумима као у садржају тог става изреке, до исплате. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да на рачун Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, на име неуплаћених доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, за тужиоца уплати износ од 737.273,82 динара за период од 01.06.2013. године до 23.05.2016. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 237.164,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4459/18 од 12.12.2019. године, ставом 1. изреке, потврђена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2955/18 од 05.11.2018. године, а жалба тужене одбијена као неоснована. Ставом 2. изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова по жалби у износу од 22.500,00 динара, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка, с тим што је предложила да се о ревизији одлучи у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Одлучујући о изузетној дозвољености ревизије у смислу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...55/14), Врховни касациони суд је нашао да су испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној.

Према члану 404. став 1. Закона о парничном поступку посебна ревизија се може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права. Према ставу 2. истог члана испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије Врховни касациони суд цени у већу од пет судија. У конкретном случају, Врховни касациони суд налази да су испуњени услови да за одлучивање о посебној ревизији, ради уједначавања судске праксе.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 55/14) и утврдио да је ревизија тужене основана.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је тужилац био у радном односу код тужене од 17.04.2008. године па све до маја месеца 2013. године када је престала исплата зараде. При томе, тужилац није добио никакво писмено или усмено образложење од тужене и то како везано за престанак исплате зараде, тако и у његовом будућем радно-правном статусу. Тужилац је био обавезно осигуран код тужене у периоду од 19.11.2009. године па све до 31.05.2013. године. Средином 2013. године добио је усмену информацију да му због неких политичких разлога и споразума више неће бити исплаћивана зарада, али да ће се питање њега и његових колега убрзо правно и фактички решити, те да ће они добијати примања на основу обављених послова полицајаца на територији Косова и Метохије. Више од годину дана није добио никакво обавештење, па се обратио туженом у више наврата по различитим основама у циљу остваривања одређеног права, али је том приликом добијао одговоре и уверавања из којих се може видети да је и у току 2014. године третиран као запослени. Тужиоцу није достављена било каква одлука о престанку радног односа, а није ни позван да исту прими. Како му зарада није исплаћивана од јуна 2013. године, то је поднео захтев да му се иста исплати све закључно са јуном месецом 2016. године, као и да му се уплате одговарајући доприноси. Према разлозима нижестепених судова, тужилац је стекао статус запосленог на неодређено време, почев од 17.04.2008. године, када је предузет

из привремених институција Косова и Метохије и када је позван да потпише пријем решења о заснивању радног односа код туженог, што је и учинио, али никада решење није добио. Објашњено му је да решење не може добити из безбедносних разлога. Од јуна 2013. године тужиоцу није исплаћивана зарада, а тужиоцу није достављена одлука о престанку радног односа. Тужена је истакла приговор застерелости потраживања како периодичних, тако и самог права. Предложила је да суд тужбу одбаци као недозвољену, или да тужбени захтев одбије као неоснован. Тужиоцу је здравствена књижица истекла у септембру 2013. године и није му продужена. Тражио је усмено да му продуже обраду здравствене књижице, али то није учињено, јер није био пријављен у систему, а није добио одјаву са осигурања. Нижестепени судови налазе да је настарије потраживање тужиоца доспело дана 10.07.2013. године, те исто застарјева 10.07.2016. године (у року од 3 године сходно члану 196. Закона о раду) па налази да је тужба тужиоца од 13.05.2016. године поднета у оквиру трогодишњег рока застарелости прописаног цитираном, те да је стога тужбени захтев основан.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право, што има за последицу непотпуно утврђено чињенично стање и доношење одлуке која се није могла са правилношћу испитати. Наиме, у конкретном случају, тужилац није поставио тужбени захтев везано за утврђивање постојања радно-правног односа на неодређено време код тужиоца. С тим у вези, по налажењу Врховног касационог суда изостало је утврђивање релевантних чињеница на околност благовремености тужбе ради утврђивања да ли постоји радно-правни статус тужиоца као запосленог на неодређено време и то као претходно питање. Од утврђивања те чињенице зависи право тужиоца на исплату зараде. Од тога зависи и правилна примена материјалног права у конкретном случају. Ово из разлога што се нижестепени судови нису бавили утврђивањем чињеница када је тужилац сазнао да му неће бити исплаћивана зарада, те да ли та околност на посебан начин указује на чињеницу да је протеком одређеног рока њему престао радни однос код тужене. Тужени истиче да је половином маја незванично сазнао да му неће више бити исплаћивана зарада, али чињенице у вези тих околности нижестепени судови нису утврђивали. То је чињеница од битног значаја, јер од дана када се утврди да је тужиоцу престао радни однос код тужене зависи и право на исплату зараде. При томе, као претходно питање мора се утврдити да ли је тужилац био у радном односу након што је тужена престала да му исплаћује зараду, када је сазнао за ту чињеницу, јер везано за ту околност тужилац је могао покренути судски поступак у року од 60 дана сходно одредби члана 195. став 2. Закона о раду. Од утврђивања те чињенице (постојање радно-правног статуса) зависи и право тужиоца на исплату зараде и доприноса. У случају престанка радног односа (која чињеница није утврђена) према члану 88. Закона о раду, запослени је могао покренути поступак ради судске заштите у радном спору у року од 60 дана. Тужени је у току поступка истицао приговор застарелости самог права из којег потичу периодична потраживања, али се нижестепени судови нису бавили тим приговором, нити су утврђивали чињенице на околност постојања радног односа тужиоца код туженог. Стога нема ни правилне примене материјалног права.

Нижестепени судови су пропустили да утврде релевантну чињеницу, а то је време сазнања тужиоца да му је повређено право на одржавање радно-правног статуса на неодређено време. Од битног је значаја утврдити чињеницу да ли је радно-правни статус тужиоцу престао у моменту када је њему престала исплата, односно када је он

сазнао да му је повређено право из радно-правног статуса, јер од постојања радно-правног односа зависи и оцена основаности тужбеног захтева тужиоца.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

У поновном поступку првостепени суд ће поступити по примедбама Врховног касационог суда, утврдиће потребне чињенице неопходне за оцену основаности захтева и донеће правилну одлуку.

Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић